Starta tidigare

Börja fisket redan från början…

Ofta kan man förlänga fiskesäsongen genom att starta tidigare. Det gjorde Mattias och Wahlfried förra året när de bestämde sig för att möta våren och den nya fiskesäsongen vid skånska Skräbeån och Vramsån. Är man förberedd på att trixa lite med spö och lina väntar en stor upplevelse vid de små åarna.

____text & foto: Mattias Holmqvist

Jag och Wahlfried... har nära till Mörrumsån och varje säsong lägger vi oförskämt många dagar vid dess vatten. Under sista halvan av september brukar fisket vara riktigt givande och det är underbart att regelbundet kunna komma iväg på bra fiske. Därför känns också varje höstavslutning så abrupt och tanken som slår en är alltid densamma: Nästa år ska vi ta vara på hela säsongen och förlänga fisket med en tidig start.

Vintern i södra Sverige har varit mild och från mitten av februari har de sydligaste landskapen varit snöfria. Den metrologiska våren gjorde sitt intåg redan första veckan i mars och då började en slags biologiska klocka liksom ringa i huvudet:

– Ska vi göra slag i saken i år och testa ett par små åar?

Vilka ska vi välja och var ska vi börja? Kan vi brotta oss fram med flugutrustningen bland all snårighet och trängas med eventuella spinnfiskare? Är vi tillräckligt prestigelösa för att gå bom med fluga och se spinnfiskarna lyckas? Vilken utrustning ska vi satsa på? Ja, frågorna är många.

Skräbeån

Men i år kom vi äntligen iväg! Efter kortköp på macken i Bromölla och intensivstudie av fiskekartan konstaterar vi att fisket i Skräbeån delas in av en övre och en nedre del, båda knappt två kilometer långa. Den övre är indelad i tre sektioner medan den nedre är en enda sträcka som löper hela vägen ut till havet. Vi parkerar högst upp på den övre fiskesträckan, cirka sex kilometer från mynningen och med Skånes största sjö, Ivösjön, knappt 500 meter uppströms från där vi befinner oss.

Det är mulet, bara fem grader i luften. Det enda som vittnar om att en vår är i antågande är talgoxens entoniga cykelpumpsgnissel. Wahlfried är trött och tvär, det beror främst på att han inte fått något kaffe och inte blir vi mer uppåt när vi ser den massiva trädridån som löper utefter ån. När vi kommer ner till vattnet ser vi att det är klart och inser snabbt att det är smygvadning som gäller för att inte skrämma fisken. På motsatt strand står en rad villor och det känns lite väl urbant för en som normalt fiskar Mörrums natursköna övre sträckor.

Vi överlägger lite om flugor och kliver sedan i så försiktigt vi kan. Äntligen får vi lägga årets första kast i strömmande vatten. Jag draggar botten i första kastet. Och andra och i tredje också för den delen. Jag har skjutit från höften och satt på en skjutklump, en flyt-sjunk-2:a på mitt drygt 9,5 fots spö i klass 8. Dessutom har jag häktat dit en snabbsjunkande polytafs. För lat för att byta lina byter jag istället fiskeplats. Lite nedströms djupnar poolen och ett eventuellt linbyte känns tack och lov inte längre befogat. Att smygvada fungerar fint i

”Äntligen får vi lägga årets första kast i strömmande vatten. Jag draggar botten i första kastet. Och andra och i tredje också för den delen…”

Fin sträcka i Vrams, nere vid kyrkan.

det klara vattnet, karaktären på påminner lite om en sjunkande River Dee.

Kaströrelserna kuggar också i något i ryggmärgen och fisket går allt bättre. Ett par solstrålar letar sig igenom molntäcket och plötsligt börjar hela turen kännas både upplyftande och spännande. Vi fiskar ju trots allt havsöring i strömvatten och det är bara andra veckan i mars!

Säsongens första

Flugbytena duggar tätt. Mestadels ofrivilliga sådana på grund av att utskjutande trädgrenar skickligt knyter våra flugor till sig. Jag upptäcker snart att jag glömt den större flugasken i bilen. Typiskt, i den lilla finns inga flugor som jag associerar med havsöringsfiske i kallt vatten. Lättjan tar dock återigen befälet över situationen och istället för att gå tillbaka till bilen faller flugvalet på en av de ganska mörka flugorna, bundna på plasttub. Kanske passar den det klara vattnet?

När jag fiskat ut påföljande kast har jag allt fokus på vadningen vilket gör att jag samtidigt inte kan ta hem linan. Då klatschar det till i spöet och linan sträcks hastigt upp. Det ruskar om och sliter en kort sekund i grejerna innan det lika plötsligt dör ut. Jag inser att jag haft säsongens första öring på kroken men inte hunnit reagera. Jag behöver inte beskriva känslan. Den är smärtsamt bekant för de flesta flugfiskare.

Solen värmer alltmer och plötsligt visar tempen hela tolv grader. Bäcksländor kläcker överallt och stiger från vattnet som små änglar i motljuset. Förutsättningarna för flugfiske blir allt bättre ju längre nedströms vi kommer. Här är strömhastigheten lite högre, det bildas flera fina luckor i trädridån och omgivningen kantas av allt färre hus. Dessutom är ån över lag lite bredare här nere vilket underlättar kastandet och möjligheten att få en fin drift på flugan. Mellan gångbron och järnvägsbron känner jag först en dragning och i nästa kast sitter den där! Fisken fräser iväg nedströms och det känns som en stor fisk. Kanske mest för att det är årets första och för att utrustningen är lättare än normalt. Det blir i alla fall en bra fight med rullningar och rusningar och en gammal man har klivit av cykeln för att se på. Så småningom låter öringen sig strandas och den gamle mannen kommer fram och gratulerar. Vi beundrar den ganska blanka men magra fisken och låter den sedan simma tillbaka till sin håla. Gött. Smått magiskt. Skräbeån – vi har en spirande relation på gång!

40 fiskar per säsong

Efter drygt två och en halv timme närmar vi oss slutet på den övre sträckan. Vi upptäcker några andra fiskare vid den lilla journalföringsstationen. Jag tecknar lunchdags till Wahlfried som inte är sen att haka på. Väl uppe vid fångstjournalen ser vi att det fångats ett tiotal fiskar under den dryga vecka som gått sedan premiärdagen. Enligt de lokala fiskarna är det inte riktigt i nivå med genomsnittet. En säsong, menar de, brukar ge ungefär 40 fiskar och då fångas cirka tre fjärdedelar under våren. Kalle och Andreas, två av de fiskande Bromöllaborna, visar några fina telefonbilder på brunöring fångade i början av juni. Något man

”Jag inser att jag haft säsongens första öring på kroken men inte hunnit reagera. Jag behöver inte beskriva känslan. Den är smärtsamt bekant för de flesta flugfiskare.”

Skräbeåns Sea Pool lockar många fiskarter till sig.

Gå inte bara förbi ofiskat vatten!

Skräbeåöring fångad mellan gångbron och järnvägsbron.

också kan lyckas med på fluga, menar de. Killarna uppmärksammar att det kommer vasstrån flytande. Vattnet har också blivit lite grumligare på grund av att dammluckorna vid åns inlopp har öppnats och de byter snabbt sina koppar- och mässingsfärgade beten mot gula och orangea.

Vi byter också flugor, avslutar lunchen och beger oss till nedre fiskesträckan i Nymölla. Sträckan inleds med en kraftig inloppsström vid den gamla kvarnen och bjuder sedan på en mängd intressanta platser med stora stenar som givna stånd- och huggplatser. Vi fiskar noggrant igenom de första tre-, fyrahundra meterna utan minsta dragning. Vi tycker det känns lite märkligt med tanke på de fina strömmarna och det fina vädret. Så här års brukar fisket kunna komma igång under dagen, bara temperaturen stiger ett par tiondels grader. Just när vi är på väg att avsluta välver en bred rygg bakom Wahlfrieds fluga. En blänkare på födosök? Vi är ju bara en knapp kilometer från havet och inga forsar skulle hindra en nyfiken firre att besöka det varmare åvattnet. Nästa kast känns oerhört spännande. Flugan fiskar in över ståndplatsen men inget händer.

Vår vid Vramsån

Några dagar senare skiner solen igen och vi är åter på tur. Vi styr förbi Skräbeån och fortsätter mot Vramsån och Gärds Köpinge, där det lär finnas fiskekort i matbutiken mitt i byn. På vägen ner ringer Wahlfried till Sven Olsson, ordförande i Köpinge fiskevårdsförening, för att förhöra sig lite om säsongen så här långt och om möjliga fiskeplatser. Vi får veta att det journalförts ett tjugotal fiskar sedan säsongsöppningen i mitten av februari, men det säger kanske inte så mycket om den totala fångsten. I Vramsån tillämpas något så förbryllande som frivillig fångstrapportering och det speglar förstås siffrorna. Sven berättar att den totala fiskesträckan är ca sex kilometer lång och sträcker sig från mynningen i Helgeå och upp mot Linderödsåsen. Förutom havsöring finns det också ett laxbestånd i den lilla ån. Han är dock tveksam till att vi verkligen kan eller vill fiska fluga när vi ser hur ån ser ut.

Vramsån är visserligen något smalare än Skräbeån och vattnet lite mörkare, men det ser riktigt lockande ut där vi parkerar i närheten av kyrkan. Först rör vi oss uppströms. Det ser mycket intressant ut strax ovan och nedan den gamla kvarnen, men ju längre upp vi kommer desto lugnare blir vattnet och till slut är det så hopplöst stilla att det inte går att få någon drift på flugan. Vi vandrar tillbaka mot bilen. Det har hunnit bli femton grader i luften och vi svettas innanför vadarna. Nykläckta citron- och näsellfjärilar vinglar fram i vinden och vi hör stora flockar med tranor klappra och tuta högt ovanför oss. Ett orm-

Laxen landas i Vramsån.

vråkspar tycks glida fram på varmluftsströmmarna ovanför fälten och skriker ut sina karaktäristiska ”Pjää”! Det känns helt overkligt att den hittills så trevande våren plötsligt exploderat och snudd på har övergått i försommar. Att vi dessutom lyckats pricka in dessa dagar för fiske känns som en enorm ynnest.

Uppiggande bildvisning

När vi tar lunch kommer Sven förbi och ger oss fler vänliga tips. Han visar också bilder på en för dagen nyfångad 10-kilosfisk! En av de spinnfiskare som årligen besöker ån har haft turen att fånga vad som av de svartvita bilderna att döma ser det ut att vara en lax eller möjligtvis en hybrid. En enorm fisk är det i alla fall och nästan obegripligt att den fångats i denna lilla å.

Entusiasmen tilltar. Vi blir peppade och bestämmer oss för att fiska vidare nedströms. Jag byter till ett 11-fots tvåhandsspö i klass 7. Det är otroligt vilsamt för armar och axlar att fiska ett litet tvåhandsspö i jämförelse med enhandsspöet. Vi nöter på med stor entusiasm och missar inte en fiskbar strömkant, nacke eller hölja på säkert två kilometer. Efter ett antal brustna tafsar och förlorade flugor börjar vi ändå bli lite slitna och tveksamma till Vramsån. Trots att vi inte ser någon annan fiskare under dagen är 90 % av platserna vi fiskar upptrampade av någon som varit här före oss. Och det är inte så konstigt, premiären hölls ju redan den 11 februari.

Flytande förälskelser

Den sista biten är poolerna i långsammaste laget, men plötsligt hör vi att det porlar runt nästa krök. Lite otålig vevar jag upp grejerna och börjar promenera i riktning mot bruset. På vägen går jag först förbi en fin fiskeplats, sen ändrar jag mig och går tillbaka. Vattnet tar lite fart på motsatta sidan och mitt i ån ligger femton meter perfekt strömkant. Mot den egna stranden är vattnet nästan stilla och det ser ganska djupt ut. Två korta kast och på det tredje drar det i så jag tappar andan. Det enda som hörs är suset i mina öron och en inre rösten som dånar:

– Är det verkligen sant?

Så kommer verkligheten tillbaka. När jag ser fisken bryta ytan och gå till väders i ett vildsint skutt hojtar jag på Wahlfried. Jag hyperventilerar och funderar febrilt på hur jag ska undvika alla buskage och grenar. Det ligger dessutom ett gammalt träd på botten på min sida. Tursamt nog håller sig fisken där den ska och snart kan vi se en silverblank och nästan prickfri sida komma glidande in mot land – det är en lax! En hanne på 85 cm med fullt utväxta käkkrokar. Helt otippat! Vilken upplevelse! Och det är härligt att veta att det fortfarande finns flera kilometer kvar av Vramsån som vi ännu inte fiskat oss igenom.

På vägen tillbaka är vi höga på vår och nya fiskeupplevelser. Vi summerar att det här med tidig premiär i smååarna blivit en liten förälskelse som utan större ansträngning skulle kunna mogna till riktig kärlek eller åtminstone till ett årligen återkommande, hett och riktigt passionerat vänsterprassel. ←

SKRÄBEÅN
Ca 4 kilometer fiskevatten
Kort på Preem i Bromölla, 50:-/dag, 0456-230 15
Svenskt sportfiskerekord för sik, 5394g, 1994.
Största havsöring, 10,2 kg, 2000.
www.skrabean.se
Övernatta på Rusthållaregården B&B,
www.rusthallarens.se

VRAMSÅN
Ca 6 kilometer fiskevatten
Kort på Matöppet i Gärds Köpinge,
samt på Fiskeknuten i Kristianstad, 50:-/dag
Största laxfisk: 10,0 kg, 2012.
Info: Sven Olsson 044-235433, 0709-404647
Övernatta i Åhus eller Kristianstad (ca 10 km).

Tips

Smygvadning gäller! Vada endast om nödvändigt. Anpassa färgen på flugorna till åns karaktär. Storleken känns mindre viktig Fråga lokala fiskare om tips och heta platser, men sök också ofiskat vatten. Var rädd om spöet och simulera gärna ett slowmotionkast för att bli varse grenar och buskage innan du lägger ut flugan. Ett längre spö måste inte vara mer svårhanterat. Det blir ofta lättare att sticka igenom och svinga utanför grenverket. Bered dig på en del pyntade av trädgrenar, men förbanna dem inte. Tack vare trädridån hålls vattentempen nere under sommaren och ger dessutom yngel och smolt ny föda.
Håll ut – belöningen kommer!